

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-17-0026

Tematologická interpretácia, analýza a systemizácia arcinaratívov ako semiotických modelov životného sveta a existenciálnych stratégií

Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Ľubomír Plesník, DrSc.**

Príjemca **Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre - Filozofická fakulta**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, od r. 2022 (po integrácii pracovísk FF UKF) Katedra etiky a estetiky FF UKF v Nitre.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. recenzované vedecké monografie:

Danišová, Nikola – Čechová, Mariana: Prolegomena k pramotívu premeny /recenzenti: Krzysztof Biliński, Giuseppe Maiello/. Praha: Verbum, 2019. 117 s. ISBN 978- 80- 87800- 52- 2

Klimková, Simona: Committed literature: the novels of Ngugiwa Thiong'o /recenzenti: Jaroslav Kušník, Mária Hricková/. Praha: Verbum, 2019. 224 s. ISBN 978-80-87800-58-4

Danišová, Nikola: Metamorfný motív v arcinaratívoch (mystérium premeny) /recenzenti: Krzysztof Biliński, Giuseppe Maiello/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2020. 188 s. ISBN 978-80-558-1597-8

Danišová, Nikola: Marginálie k figúre šibala v arcinaratívoch : tematologicko-kultúrne súvislosti / recenzenti: Petr Janeček, Jan Luffer/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2021. 202 s. ISBN 978-80-558-1807-8

Boszorád, Martin: Pragmatika (literárnej) mystifikácie /recenzenti: Marta Součková, Zoltán Rédey/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2021. 180 s. ISBN 978-80-558-1731-6

Plesník, Ľubomír – Čechová, Mariana – Danišová, Nikola – Klimková, Simona – Gábor, Ľubomír – Rédey, Zoltán: Výberový tematologický tezaurus. Výkladový prierez obrazmi sveta v kultúrotrvných prapříbehoch /recenzenti: Jelena Paštéková, Marián Andričík/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2022. 616 s. ISBN 978-80-558-1988-4

Pažitná, Bernadette: Tri tváre škodcu v klasickej čarovnej rozprávke. Výskumné materiály /recenzenti: Natália Korina, Anna Zelenková/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2022. 115 s. ISBN 978-80-558-1888-7

Boszorád, Martin: Od arcitextu k pop-textu (a vice versa) /recenzenti: Petr Bílek, Anna Gemra/. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2022. 150 s. ISBN 978-80-558-1989-1
2. databázované štúdie

ADC Vedecká práca v nemeckom karentovanom časopise Fabula
Čechová, Mariana – Klimková, Simona: The arch-grammar of the representation of lifeworld in the Indian collection Ocean of the Streams of Story. In: Fabula: Zeitschrift für Erzählforschung, Vol. 63, 2022, No. 3 – 4, pp. 405 – 426. ISSN 0014-6242
Pozri štúdiu: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/fabula-2022-0023/html>

ADM Vedecká práca v talianskom časopise Studi Slavistici registrovanom v Scopus
Čechová, Mariana – Klimková, Simona: Intercultural Connections in Archetypal Stories concerning the Protagonist's Predestination. In: Studi Slavistici, 2019, Vol. XVI, No. 2, pp. 77 – 89. ISSN 1824-761X
Pozri štúdiu: <https://oaj.fupress.net/index.php/ss/article/view/7474>

ADM Vedecká práca v slovinskom časopise Slavia Centralis registrovanom v Scopus
Danišová, Nikola: Semema „grad“ v slovanských magických pravljicách. In: Slavia Centralis, Vol. 15, 2022, No. 1, pp. 294 – 309. ISSN 1855-6302
Pozri štúdiu: <https://journals.um.si/index.php/slaviacentralis/article/view/1856>

ADM Vedecká práca v estónskom časopise Folklore registrovanom v databáze Scopus
Čechová, Mariana: Archetypology of the figural antagonist (in classical fairy tales and other culture-forming stories). In: Folklore, 2023, Vol. 88, ISSN 1406-0949 (v tlači)

ADE Vedecká práca v poľskom časopise Literatura i Kultura Popularna evidovanom v databáze ERIH PLUS
Boszorád, Martin: Populárna kultúra v znamení Prometea (vstupné poznámky a vyhlídky). In: Literatura i Kultura Popularna. Wrocław. Pracownia Literatury i Kultury Popularnej oraz Nowych Mediów, roč. 26, 2020, č. 4046, s. 31 – 39. ISSN 0239-6661
Pozri štúdiu: <https://wuwr.pl/lkp/article/view/13163>

ADE Vedecká práca v českém časopise Anthropologia integra evidovanom v databázach ERIH PLUS a EBSCO
Danišová, Nikola: Pokus o definíciu archetypálnej postavy šibala. In: Anthropologia integra. Časopis pro obecnou antropologii a příbuzné obory, roč. 12, 2021, č. 2, s. 35 – 45. ISSN 1804-6665
Pozri štúdiu: https://journals.muni.cz/anthropologia_integra/article/view/15526

ADN Vedecká práca v domácom časopise Slovenská literatúra registrovanom v databáze Scopus
Danišová, Nikola: Morfológia motívu figurálnej transformácie v príbehovej látke o sestre, ktorá hľadá svojich bratov zakliatých na zvieratá. In: Slovenská literatúra, roč. 67, 2020, č. 2, s. 157 – 169. ISSN 0037-6973
Pozri štúdiu: https://www.sav.sk/index.php?lang=sk&doc=journal-list&part=article_response_page&journal_article_no=18577

ADN Vedecké práce v domácom časopise Ars Aeterna registrované v databáze Scopus
Plesník, Ľubomír: Some comments on the relationship between text and reality. In: Ars Aeterna: Literary Studies and Humanity, Vol. 14, 2022, No. 2, pp. 1 – 11. ISSN 2450-8497
Pozri štúdiu: <https://sciendocom/article/10.2478/aa-2022-0007?tab=pdf-preview>

Danišová, Nikola: Notes on the Trickster as a Literary Character in the Archnarratives. A brief initial analysis. In: Ars Aeterna: Literary Studies and Humanity, Vol. 14, 2022, No. 1, pp. 21 – 35. ISSN 2450-8497
Pozri štúdiu: <https://sciendocom/article/10.2478/aa-2022-0003?tab=pdf-preview>

Plesník, Ľubomír: West – East: West – East: The Semiotics of Axiological Covergences and Divergences. In: Ars Aeterna, Vol. 12, 2020, no. 1, pp. 40 – 62. ISSN 2450-8497 [DOI 10.2478/aa-2020-0004]
Pozri štúdiu: <https://sciendocom/fr/article/10.2478/aa-2020-0004>

Čechová, Mariana: The typology of backstoryinter-character conflicts as a coreaction in the plot. In: Ars Aeterna, Vol. 11, 2019, no. 2, pp. 81 – 90. ISSN 2450-8497
Pozri štúdiu: <https://sciendocom/es/article/10.2478/aa-2019-0012>

Boszorád, Martin: Doctor Who meet sloving Vincent Van Gogh (A case study of the "torturedartist" stockcharacter in popularculture). In: Ars Aeterna, 2019, Vol. 11, No. 2, pp. 55 – 67. ISSN 2450-8497
Pozri štúdiu: <https://sciendocom/es/article/10.2478/aa-2019-0010>

Danišová, Nikola – Klimková, Simona: The Blood Motif in Culture-Forming Narratives:

3. zahraničné prednášky

Čechová, Mariana: Intercultural Connection in Archetypal Stories concerning the Protagonist's Predenation. Vyžiadaná prednáška pre Department of English & CLS, University Rajkot, India, v rámci Expert Lecture Series (dátum konania: 10. 12. 2021)

Danišová, Nikola: The trickster character as a civilizer in the archnarratives. Vyžiadaná prednáška pre Department of English & CLS, University Rajkot, India, v rámci Expert Lecture Series (dátum konania: 10. 3. 2022)

Uplatnenie výsledkov projektu

Vzhľadom na to, že ide o projekt základného výskumu, uplatnenie jeho výsledkov smeruje prvoradne k akademickej sfére. Mimoriadna pozornosť sa venovala ich bezprostrednému prenosu do univerzitnej výučby. 15 disciplín bakalárskeho, magisterského a doktorandského štúdia bolo v súvisi s nastávajúcou akreditáciou vytvorených a zavedených do výučby ako priama a už na úrovni názvoslovia overiteľná projekcia problematiky riešenej v projekte ((Antropologická estetika – tematólogia, Antropologická estetika – axiológia, Antropologická estetika – kultúrne kontexty, Antropologická estetika – archetypálne kontexty, Interpretácia arcinaratívov, Interpretácia umeleckého diela, Interpretácia slovesného diela 1, Semiotika kultúry a umelecká komunikácia, Dejiny umeleckých štýlov /literatúra/ I. – pravek a starovek, Dejiny umeleckých štýlov /literatúra/ II. – stredovek, Dejiny umeleckých štýlov /literatúra/ III. – novovek po 19. stor., Svetové mytológie I., Svetové mytológie II., Popkultúra – obsahy, Intertextualita). V ďalších 7 disciplínach sa výsledky výskumu uplatnili ako komplementárna aktualizácia ich obsahu (ku konkrétnym údajom pozri RS a VPP). Téma projektu sa explicitne premietla do obsahu troch riešiteľmi vedených doktorandských prác (N. Danišová, B. Pažitná a Z. Wrana; týka sa to aj ďalších vypísaných tém doktorandského štúdia, uchádzači o ktoré na prijímacie skúšky vzhľadom na to, že pre nepriaznivú ekonomickú situáciu FF UKF môže ULUK prijať ročne iba jedného uchádzača ročne, nemohli byť prijatí) a do 23 magisterských, bakalárskych prác a prác ŠVUOČ, vedených riešiteľmi projektu (napr. napr. magisterské práce: Bc. Barbora Panyiová – Semiotika podsvetia v kultúrotrvných príbehoch /2018/; Bc. Šárka Rösnerová – Semiotika a funkcia zvierat'a v slovenských klasických rozprávkach /2018/, Bc. Linda Gállová – Areálová komparácia konkrétneho toposu v arcinaratívoch /2020/, Bc. Jesika Poláková – Archetyp hetéry v prapříbehoch /2022/, Bc. Monika Pařovová – Sémantika a funkcia postavy líšky v mýtoch, rozprávkach a bájkach. Genologicko-areálová komparácia /2022/; bakalárske práce: Veronika Balejová – Tematický algoritmus iniciácie v rytierskom románe /2022/; Etela Sedláková – Arcifigúra šibala /trickster/ a motív ľsti v kultúrotrvných naratívoch /2022/, Sam Gergely – Androgýnnosť a hermafroditizmus ako archetypálny motív v kultúrotrvných príbehoch /2022/; ŠVOUČ práce: Linda Gállová – lkonizácia zámku v rozprávkovej topografii /2018/, Ivana Jakubčáková – Magické akty a fenomény v klasických čarovných rozprávkach /2018/, Veronika Balejová – Morfológia príbehu Amor a Psyché /2022/ atď.); k ďalším konkrétnym údajom pozri jednotlivé RS a ich prílohy, ako aj VPP). Čiastkové výskumné úlohy projektu sa v prípade N. Danišovej a B. Pažitnej (predovšetkým so zreteľom na doplnkové finančné dotovanie nákupu odbornej literatúry predmetu a prekladov štúdií) spracovali aj v 5 úspešne obhájených projektoch Univerzitetnej grantovej agentúry, určenej pre mladých vedecko-pedagogických pracovníkov UKF. Popularizácii zistení, ku ktorým sa pri riešení projektu dospelo, boli venované vyžiadané prednášky doc. M. Čechovej Korene rozprávky pre študentov 3. ročníka Súkromnej strednej odbornej školy pedagogickej v Topolčanoch (miesto konania: Tribečská knižnica v Topolčanoch, 28. 4. 2022), doc. M. Boszoráda Aktuálne podoby popkultúry v kontextoch literatúry a knižnej kultúry (miesto konania: Staromestská knižnica v Bratislave, 2. 12. 2022) a cyklus besied dr. Danišovej so žiakmi ZŠ na Vajanského ul. v Lučenci (21. 2. 2020, 6. 3. 2020 a 20. 3. 2020).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt základného literárnovedného výskumu sa na vyhranenej koncepčno-metodologickej platforme recepcnej poetiky, pragmatickej estetiky a existenciálnej semiotiky (F. Miko, E. Tarasti, L. Plesník) venoval tematólogickému výkladu modelov životného sveta ako „propozícií modu bytia“ (P. Ricoeur) v transkontinentálnej reprezentatívnej vzorke kultúrne

ustanovujúcich prapříbehov (arcinaratívov). Inovatívne sa v ňom riešili rámcové tematologické otázky, ako aj problémové okruhy zastrešované v Mikovom modeli témy kategóriami postavy (figurálne archetypy), deja (tematické algoritmy a motívy), reči, stavu, prostredia (chronotop, topoi) a rozprávača. Výsledky výskumu sa predostierali v syntagmatickom priereze (monografie, štúdie, prednášky atď.) a paradigmatickej projekcii (dvojzväzkový Výberový tematologický tezaurus, v ktorom väčšina hesiel zodpovedá rozsahom i obsahom žánru vedeckej štúdie). Mnohé z riešení, ku ktorým sa tu dospelo (vymedzenie kategórie textu, vzťahu textu a reality, Heideggerove existenciály ako tematologické danosti, zistenia a súvislosti objasnené v rámci uvedených problémových okruhov), a uplatnených postupov sa aj podľa mienky posudzovateľov v domácej ani zahraničnej literárnej vede dosiaľ nerealizovali. To korešponduje s intenciou riešiteľov predviesť autonómny spôsob literárnovedného správania v prospech závažne mieneného vypovedania o arcitextoch, ako aj o epistemologickej situácii humanistiky v celostnej existenciálnej perspektíve. Plánované výstupy projektu boli prinajmenšom z kvantitatívneho hľadiska výrazne presiahnuté. Jeho riešenie preukazne prispelo ku kvalifikačnému rastu väčšiny riešiteľov (3 habilitácie a 1 titul PhD.). Mimoriadna pozornosť sa venovala praxologickému impaktu výskumu, osobitne jeho bezprostrednému prenosu do univerzitného štúdia.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The project of basic literary research was focused on thematological interpretation of the models of life world, seen as "propositions of mode of existence" (P. Ricoeur), in a clearly defined conceptual-methodological framework of the poetics of reception, pragmatist aesthetics and existential semiotics (F. Miko, E. Tarasti, L. Plesník,) and via a transcontinentally representative sample of culture-forming proto-stories (arch-narratives). It innovatively addressed basic thematological questions as well as problem areas covered in Miko's model of the theme via the categories of character (figurative archetypes), plot (thematic algorithms and motifs), speech, state, setting (chronotope, topoi) and narrator. The research results were presented both in a syntagmatic form (monographs, studies, lectures, etc.) and a paradigmatic projection (a two-volume Selective thematological thesaurus, in which most entries correspond - in scope and content - with the genre of scientific study). According to the opinion of evaluators both in domestic and foreign literary studies, many of the solutions arrived at here (definition of the category of text, the relationship between text and reality, Heidegger's existentials as thematological givens, findings and connections clarified within the stated problem areas) and applied procedures have not been implemented yet. This corresponds to the intention of the researchers to demonstrate an autonomous way of literary behaviour in favour of a serious statement about arch-texts, as well as about the epistemological situation of humanities in a holistic existential perspective. The planned outputs of the project were significantly exceeded, at least from a quantitative point of view. The project demonstrably contributed to the qualification growth of most of the researchers (3 habilitations and 1 PhD degree). Special attention was paid to the praxeological impact of the research, especially to its immediate transfer to university study.